

Crònica de la XVI Jornada Científica Realiter

Els dies 1 i 2 d'octubre va tenir lloc la XVI Jornada Científica Realiter, organitzada anualment per la xarxa panllatina Realiter, que aplega persones i institucions que treballen en terminologia en les diferents llengües romàniques.

Cal dir que aquest any la irrupció de la pandèmia es va deixar sentir amb força a la jornada, tant en els continguts com en el format. Així, pel que fa al contingut, tot i que el tema central de la trobada era la terminologia i la interculturalitat, les dues conferències troncales, de Bernard Cerquiglini i de Paolo d'Achille, van tractar de la neologia associada a la COVID-19. En aquestes dues sessions vam poder constatar que molts dels temes que han suscitat debat a casa nostra també són objecte de reflexions paral·leles en les altres llengües romàniques. És el cas, per exemple, del gènere

del mot *covid* (amb la prioritització del gènere femení per part dels organismes oficials i la tendència al masculí en l'ús), l'alternativa a *screening* (el nostre controvertit cribratge), la distinció entre *distanciament social* i *distanciament físic*, l'alternativa a *mask* (per a nosaltres, màscara, careta o mascareta) o a *lockdown* (en català utilitzem *confinament* sense cap problema, però en altres llengües romàniques, com l'italià o el romanès, sembla que no hi ha una alternativa fixada). Un dels neologismes més suggestius el va aportar Bernard Cerquiglini: l'acrònim francès *solidaritude* (de fet, és el títol d'un àlbum de cançons de Robert Charlebois de l'any 1973), de *solidarité* i *solitude*, associat a aquells dies de confinament més restrictiu, en què tot i estar aïllats a les nostres llars també ens sentíem d'alguna manera acompanyats, sobretot a les vuit del vespre als balcons.

Es va fer èmfasi també en el fet que la pandèmia, com sol passar quan un tema propi d'un domini específic omple les portades dels diaris, havia implicat el pas a la llengua general d'alguns termes mèdics molt especialitzats, com ara *asimptomàtic* o *comorbiditat*.

Davant de la importància actual de tota aquesta terminologia —i que malauradament es preveu que continuï monopolitzant les nostres vides força temps—, es va suggerir la possibilitat que Realiter elaborés un diccionari panllatí sobre la terminologia vinculada a la pandèmia. De fet, diversos organismes van comentar que ja tenien disponibles en línia diccionaris específics

i els posaven a disposició de Realiter, com ara el Bureau de la Traduction del Govern del Canadà (<https://www.btb.termiuplus.gc.ca/publications/covid19-fra.html>) o el TERMCAT (a <https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/286>).

D'altra banda, pel que fa al format de la jornada, aquest va ser el primer cop que es va fer en línia, i no a Bolonya, com estava previst inicialment. Cal felicitar la Secretaria General de Realiter, en especial l'equip de la Universitat Catòlica del Sagrat Cor de Milà, liderat per la presidenta de la xarxa, Maria Teresa Zanola, perquè va superar aquest repte tecnològic amb solvència. El format virtual va afavorir una assistència elevada (amb més de cent cinquanta persones connectades en alguns moments), per bé que no es va traduir en una procedència més diversa dels ponents: totes les comunicacions menys una es van fer en francès o en italià, malgrat que una de les característiques de la xarxa Realiter és que cadascú pot emprar-hi la seva llengua materna. Tampoc no va haver-hi conferenciants d'ultramar.

Tot i els indubtables avantatges del format virtual pel que fa als costos de temps, desplaçament i allotjament, no hi ha dubte que aquest any s'ha trobat a faltar un valor intangible, però molt preuat, dels congressos presencials: les trobades informals d'entreactes, sobretot lligades als àpats, sovint tant o més productives que els mateixos continguts acadèmics. Esperem poder recuperar-les en les properes edicions.

JORDI BOVER I SALVADÓ
TERMCAT
jbover@termcat.cat